

SAPERE AUDE!

prof. dr. Rita Federeac

Luna decembrie a însemnat pentru **elevii clasei a XI-a D** din Colegiul Național „Gheorghe Lazăr” întâlnirea stimulativă între literatură și filozofie. Astfel, sub coordonarea doamnei profesoare de limba și literatura română Rita Federeac și în acord cu noile achiziții din programă, legate de **mișcările de idei ale umanismului și iluminismului**, au avut loc, în spațiul prietenos al Centrului de Documentare și Informare (CDI), două interesante **dezbateri** prilejuite de lectura celor trei volume de „**Eseuri**” ale lui **Michel de Montaigne**, recent traduse de Vlad Russo și apărute la Editura Humanitas, și a studiului **Ce este iluminismul?** semnat de **Immanuel Kant**. Întâlnirile s-au desfășurat pe parcursul a două săptămâni (11-22 decembrie) și au presupus lectura surselor primare, iar dezbaterile – greu de încheiat – au avut loc în 14 decembrie, respectiv 21 decembrie.

Prima dezbatere s-a concentrat asupra **punctelor de disjuncție și de intersecție între „sălbatic”, „barbar”, „necivilizat” și ceea ce este considerat „civilizat”,** pornind mai ales de la cap. XXX al volumului I din „**Eseurile**” lui Montaigne. Discuțiile au evidențiat **relativitatea criteriilor de judecată a „civilizației” și „culturii”, respectiv importanța toleranței și deschiderii față de Celălalt,** ajungând să sublinieze noile semnificații pe care le capătă aceste idei – mai degrabă teoretice decât practice și eficiente – în lumea multiculturală și diversă de astăzi.

Cea de-a doua dezbatere a reliefat mai cu seamă **rolul educației, cunoașterii și deschiderii către știință** – ca ieșire din „starea de minorat” voluntar al ignorantului – , dar și marile decalaje socioeconomice ale căror consecințe sunt legate, prin îngrădirea accesului la educație a celor lipsiți de resurse, de o „stare de minorat” involuntară și periculoasă pentru toți membrii societății (este suficient să ne gândim la efectele negative ale teoriilor conspirației, ale inflației pseudoștiințelor sau fundamentalismului).

De altfel, ambele dezbateri au creat prilejul unei meditații în marginea dificultăților pe care le-au întâmpinat gânditorii umaniști din toate timpurile pentru a deschide calea modernității științifice și culturale și pentru a face posibilă reșezarea omului, sumă a rațiunii și a spiritului, în centrul preocupărilor: *Sapere aude!*

„Îndrăznește să cunoști!”

